

The method of psycholinguistic experiment is based on that of semantic differential (Ch. Osgood) – one of the design methods in Sociology, applied in research related to human perception and behavior, analysis of social attitudes and personal meanings.

The study analyses computer programs of psychosemantic analysis of the phonetic aspect of words and texts that will help to track the information unavailable to consciousness but affecting a person through the unconscious. The sound symbolic analysis of a word or a text is made by means of the list of properties (attributes) with which is associated a word indicating the degree of association.

It was established that the function of the proper names' sound symbolism is the use of consistency of the phonetic form of a language to enhance a positive impact on the minds of consumers when positioning products or services.

The above-stated enables one to draw the conclusion that sound symbolism is significant in various fields, particularly marketing, where the creation, perception of the product's image, its brand, manufacturing firm, firm-seller take place.

Prospects for further research are visualized in the fact that the sound symbolic system of language should be studied in new ways, esp. its major problem – that of the linguistic sign motivation.

Keywords: *proper name, sound symbolism, methods of phonosemantic analysis, psycholinguistic experiment, phonosemantic analysis.*

УДК – 1751

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ МІЖНАРОДНОГО ТА ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ

**ХРИСТЮК Світлана Борисівна, кандидат історичних наук, старший
викладач кафедри англійської філології Національного університету
біоресурсів і природокористування України (м. Київ)**

Анотація. *У статті з'ясовано, що термінологія мови міжнародних відносин є складною та добре структурованою системою термінологічних одиниць, схильною до постійного збагачення та величезної кількості архаїзмів, іншомовних асимільованих та не асимільованих запозичень; проаналізовано специфічні поняття терміносистем. Встановлено основні етапи перекладу та визначено особливості кожного з них. Доведено, що пріоритетними способами перекладу термінології міжнародного та дипломатичного дискурсу є переклад за допомогою усталеного еквівалента, калькування, транслітерація, транскрибування, використання описового еквівалента.*

Ключові слова: *термінологія, терміносистема, переклад, мова міжнародних відносин, еквівалентний переклад, калькування, транслітерація, транскрибування, запозичення*

З появою на політичній карті світу нової держави України, з її прагненням до набуття повноправного членства в світовому співтоваристві, з пошуком нових шляхів розвитку, що означає зміну економічних, політичних, культурних орієнтирів, розбудову нових суспільних відносин, дослідження змін у лексичній системі української мови набуває особливого значення. Адже запорукою успішних міжнародних відносин, а також інтеграції з іншими державами є систематизована й стандартизована лексика в тих галузях діяльності, які найчастіше стають предметом узгоджень та обговорень на державному та міждержавному рівнях. Однією з найголовніших таких галузей є дипломатія. Саме тому мова сфери дипломатичних

© С. Б. Христюк, 2016

відносин, її становлення і розвиток належать до актуальних проблем українського мовознавства. Вона “має помітний вплив на розвиток суспільно-політичного словника, формування лексико-фразеологічних засобів офіційно-ділового і суспільно-публіцистичного стилів” [1, с. 4].

Актуальність даної теми дослідження також пов'язана з розробкою методичних рекомендацій та вказівок щодо поліпшення розуміння праці перекладача, який здійснює переклад тексту міжнародного спрямування з англійської мови на українську або навпаки, причому текст має специфічну дипломатичну, міжнародно-правову, міжнародно-економічну термінологію, низку усталених слів, словосполучень, притаманних саме вищезазначеним галузям знань.

«Хто ж цей хтось, який, будучи неправим, ніколи не помиляється, вміє двічі подумати, щоб промовчати про те, що знає, але сказати втричі більше про те, чого не знає; посланий на всі чотири сторони, опиняється у п'ятій; передбачає на ближчі шість днів, а в кінці тижня пояснює, чому передбачене не збулося; важких справ наодинці не вирішує, а, зібравшись з собі подібними, доводить неможливість вирішення; нарешті, про неприємні речі говорить приємно, – хто він? Це, без сумніву, дипломат. Офіційний представник своєї країни, він намагається ослабити напруженість між сусідами, яка, можливо, не виникла б, коли б не було дипломатів, або, навпаки, виникала б значно частіше», – так з усмішкою говорить про дипломатів у своїй книзі Л. Р. Козлов [4, с. 48].

Разом з тим необхідно визнати, що дипломатичний переклад – одна з тих сфер перекладу, яка не часто досліджується лінгвістами, адже вона торкається маловідомого та досить закритого світу дипломатії; він має власні правила та особливості. Оскільки він здійснюється в посольства, консульствах та дипломатичних місіях, то вимагає не лише бездоганного знання термінології, дипломатичного такту, глибокої обізнаності з подіями, що відбуваються в міжнародній сфері та політичній, економічній і соціальній сферах власної країни, але й спеціальних методів та професійної техніки.

Події, що відбуваються у світі, спричиняють появі нової спеціальної лексики, в тому числі термінології. Термінологія будь-якої сфери, якої може торкатися дипломатія (культура, економіка, міжнародний бізнес чи політика), постійно збагачується. Цю зміну найкраще демонструють ключові терміни дипломатичних документів. Як стверджують В. Кремона та Г. Малія, сьогодні в мові дипломатії такі ключові терміни як “superpower”, “blocks”, “polarization” втрачають свої позиції. Особливої ваги набувають нові терміни, які позначають нові реалії та проблеми у міжнародному житті, наприклад: “ethnic cleansing”, “money laundering”, “free trade zone” [11, с. 303].

Метою роботи є аналіз особливостей перекладу текстів міжнародних відносин, розгляд основних аспектів їх дослідження під кутом лексичного та морфологічного рівнів мови. Основоположна гіпотеза дослідження – сформувати фахово-естетичну культуру міжнародника-перекладача, що, на наш погляд, є основною для вдалого поєднання інтелектуального рівня міжнародника, його світоглядних позицій, високого рівня загальної культури. Професійно-естетичний смак – багатомірний феномен, який є невід'ємною частиною загальної естетичної культури.

Термінологічний аспект перекладу не є відокремленим від інших сфер перекладу, проте має свої особливості. На думку Є. Пиркова, під цим аспектом прийнято розуміти такий переклад, у якому використовується термінологія [7, с. 103]. Дослідження проблеми перекладу термінів знаходимо у працях таких лінгвістів: В. Карабан, В. Коптілов, С. Влахов, А. Комарова, В. Кизим, І. Арнольд, І. Алексєєва, Е. Іссерлін, О. Зарума-Панських, П. Ньюмарк, Л. Венуті та ін.

Термін – емоційне нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів. Переклад англійських термінів на українську мову вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою та знання термінології рідною мовою. При передачі наукових текстів міжнародного та дипломатичного спілкування з англійської мови та українську важливе значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова [2, с. 58].

Термін «міжнародний документ» – це родове поняття і в міжнародній практиці може мати різні видові назви: Accord, Arrangements, Agreement, Act, Cartel, Compact, Compromise, Concordat, Convention, Covenant, Declaration, Entente, Exchange of Notes, Indenture, Modus Vivendi, Pact, Protocol, Regulation, Statute, Treaty.

Якщо слово вживається як термін у системі іншої спеціальної галузі знань, то в ній воно теж однозначне, семантично чітко відмежоване від тих його значень, що виявляються в поза термінологічному функціонуванні, а також і в термінологічному, але в іншій галузі знань. Таким чином, термін являє собою слово, що характеризується не лише стильовою характеристикою, а й певною замкненістю в системі лексики та визначення понять певної окресленої галузі знань [8, с. 155].

Лексику на позначення сфери міжнародних відносин необхідно поділити на такі лексико-семантичні групи: 1) лексика на позначення особливостей сучасного цивілізаційного процесу: *глобалізація, євроінтеграція*; 2) лексичні одиниці на позначення сфери зовнішньої політики: *асамблея, переговори, саміт*; 3) лексеми на позначення військової сфери: *акція, конфлікт, миро творчість* [9, с. 208]. Однією з специфічних ознак мови є полісемія, яка в межах термінології як факту розвитку і динаміки мови, свідчить про розвиток термінології відповідно до мовних законів.

Нерозривний зв'язок дипломатичних, політичних, економічних, юридичних понять і відповідних їм термінів виявляється в тім, що упорядкування термінології мови міжнародних документів та дипломатичної кореспонденції неможливо без глибокого наукового дослідження понять, їх логічного аналізу та точного визначення. На думку академіка В.В. Виноградова будь-які спроби впорядкування термінів без попереднього аналізу понять, що ними виражаються, залишаються безрезультативними. Основна функція термінологічної лексики (галузевої, вузькоспеціалізованої) номінативна, терміни називають спеціальні поняття різних галузей знань [3, с. 87].

Оскільки дипломатичні тексти формувалися як результат міждержавної співпраці, у сфері дипломатичної термінології іншомовні запозичення посідають значне місце. Як правило, це прямі лексичні запозичення, що зберегли своє вихідне значення.

Суто дипломатичних термінів виразно іншомовного походження небагато: *агреман* (фр.) – у міжнародному праві попередня згода держави на прийняття певної особи як глави дипломатичного представництва іншої держави; *аташе* (фр.) – ранг співробітника дипломатичного представництва та відомства закордонних справ або особа, що відає певними питаннями у дипломатичній місії (аташе з питань культури, військовий аташе); *комюніке* (фр.) – офіційне повідомлення про хід або наслідки дипломатичних переговорів; *дуаєн* (фр.) – особа, яка очолює дипломатичний корпус в певній країні; *екзекватура* (лат.) – у міжнародному праві документ про визнання консула урядом країни і надання йому дозволу виконувати консульські функції; *парафування* (фр.) – попереднє підписання міжнародного документа ініціалами уповноважених осіб; *ратифікація* (лат.) – затвердження верховним органом влади держави міжнародного договору; *денонсація* (фр.) – відмова однієї з сторін міжнародного договору від його виконання, що призводить до припинення дії

договору або повідомлення про припинення дії, розірвання договору; екстрадиція (фр.) – видача іноземній державі особи, яка порушила закони цієї держави [6, с. 196].

Частина термінологічної лексики розвинула свою семантику: одне із значень утворених багатозначних слів виступає дипломатичним терміном, наприклад: нота (лат. *nota* – знак, зауваження – 1) офіційне дипломатичне письмове звернення однієї держави до іншої чи до кількох держав (нотне листування, вербальна нота), 2) омонім нота (муз.); імунітет (лат. *immunitas* – звільнення, свобода) – 1) виключне право не підлягати деяким загальним законам, що надається особам, які займають особливе становище в державі (дипломатичний імунітет), 2) імунітет (мед., біолог.); конгрес (лат. *congressus* – зустріч, збори) – 1) з'їзд, нарада (переважно міжнародні); 2) законодавчий парламент деяких країн (США), 3) іноді назва політичної партії (Конгрес українських націоналістів, Індійський національний конгрес); кур'єр (фр. *courrier* – гінець) – 1) службовець, який розносить ділові папери, 2) особа для роз'їздів у термінових справах, 3) дипломатичний кур'єр – службовець для перевезення дипломатичної пошти.

Більшість іншомовних запозичень, що використовуються у дипломатичних документах, нині належать до загальноправової лексики української мови і виконують функцію дипломатичних термінів лише в дипломатичних текстах. Словник української мови в 11-ти томах виділяє одне із значень як дипломатичне, наприклад,: віза (фр.) – 1) позначка, зроблена службовою особою на документі, що свідчить про його вірогідність або надає юридичної сили, 2) позначка на закордонному паспорті, яка є дозволом на в'їзд, виїзд, проживання або проїзд через територію відповідної держави; конвенція (лат.) – 1) міжнародний договір, угода з якогось питання (залізнична конвенція, поштова конвенція і т. д.), 2) договір між підприємствами й організаціями для врегулювання питань збуту, виробництва тощо; меморандум (лат.) – 1) доповідна записка, 2) у міжнародних відносинах один із видів дипломатичного листування з викладом поглядів уряду на якесь питання, звичайно додається до ноти; легалізація (лат.) – 1) узаконення, надання законної сили якому-небудь актові або дії, 2) у міжнародному праві засвідчення консулом підписів на документах, що виходять з іноземних установ.

У дипломатичних текстах функціонують сталі вирази іншомовного походження: *a dato* – з дня підпису; *ad hoc* – спеціальний, для даного випадку; *ad memorandum* – для пам'яті; *ad referendum* – для подальшого розгляду, за умови схвалення вищою інстанцією; *ad verbum* – дослівно, буквально; *appendix* – доповнення, додаток; *de facto* – з огляду на факт, насправді, де факто; *de jure* – з огляду на закон, формально, де юре; *consensus* – згода, одностайність; *modus vivendi* – спосіб життя, спосіб існування, тимчасова чи попередня угода; *mandatum* – договірне зобов'язання; *nota bene* – зазнач добре (помітка на полях книги, щоб привернути увагу); *viva voce* – в усній формі, у бесіді, при розмові; *vice versa* – навпаки; *via* – за посередництва, через; *ultra vires* – поза компетенцією, за межами повноважень; *status quo* – статус-кво, існуючий фактичний стан [10; с. 362].

Формування класичних правил геополітики та дипломатії (а сааме Віденський конгрес 1815 р. та Аахенський протокол 1818 р. заклали правила і традиції дипломатичного церемоніалу та протоколу) збіглися з періодом панування у Європі французької мови. Багато дипломатичних термінів, що мають класичну основу, прийшли до нас через посередництво французької мови. Існує ціла система коротких записів на візитних картках, які передають певне ставлення до особи: P.F. (*pour feliciter*) – вітання з нагоди свята; P.R. (*pour remercier*) – подяка; P.C. (*pour condolance*) – висловлення співчуття; P.F.N.A. (*pour feliciter Nouvel An*) – вітання з нагоди Нового року; P.P. (*pour presenter*) – заочна рекомендація нової особи, яка

прибула на роботу до представництва (замість особистого візиту); P.P.C. (pour prendre conge) – висловлення прощання у зв'язку з остаточним від'їздом із країни, коли прощальний візит не наноситься; letters de rappel (фр.) – відзивні грамоти – документ, яким уряд оголошує про відкликання свого дипломатичного представника; letters de creance (фр.) – ввірчі грамоти, документ, що засвідчує представницький характер дипломатичного представника і акредитує його в іноземній державі; P.F.C. (pour faire sa naissance) – висловлення задоволення від знайомства; P.R.V. (pour rendre visite) – про нанесення візиту; R.S.V.P. (repondez s'il vous plait) – прохання відповіді [10, с. 285].

Одним з найважчих є переклад складних термінів та термінів-словосполучень. На думку В. Коптілова, переклад складних термінів складається з двох основних етапів: аналітичного (переклад окремих його компонентів) та синтетичного. Для цього необхідно правильно визначити компоненти складного терміна, оскільки ними можуть бути не лише слова, а й словосполучення, що входять до складу складного терміна [5, с. 85]. Важливо також встановити в яких семантичних відносинах перебувають компоненти між собою та з головним компонентом терміна-словосполучення. Синтетичний етап перекладу передбачає вибудовування компонентів залежно від зазначених семантичних відносин і отримання остаточного варіанта перекладу складного терміна.

Дослідження англо-українського перекладу дипломатичних термінів дозволяє зробити висновок про вагомість структурного аналізу термінів. Здатність розпізнавати структурні типи термінів дає змогу перекладачеві вибрати адекватний еквівалент, який відповідає мовним нормам. У цьому контексті звертаємо увагу на переклад термінів-дериватів, серед яких доцільно виділити терміни, утворені префіксальним способом. Будучи найчастотнішими термінами англomовних дипломатичних документів, подані лексеми функціонують не лише в дипломатичній субмові:

-all – (все-, найвищий ступінь якості): all-American (всеамериканський), all-powerful (найпотужніший), all-European (всеєвропейський);

-bi – (дво-): bilateral (двосторонній), bipartisan (двопартійний), bipartite (двосторонній);

-co – (спів-): co-belligerent (союзник), co-guarantor (гарант), cofounder (співзасновник), co-owner (співвласник);

-cross – (між-): cross-bencher (незалежний член парламенту), crosscurrent (суперечлива тенденція), cross-over (що перейшов у іншу партію), cross cultural (міжкультурний), cross-segmental (міжпрошарковий);

-dis – (дис-, не-, роз-): discrimination (дискримінація), dislocation (дислокація), disparity (нерівність), diseconomy (неекономність), disembody (розформувати), disarmament (роззброювати), disband (розпускати);

-mis – (неправильний, хибний): misrule (погано керувати), misallocation (нераціональне використання), misdate (вказати неправильну дату), mistrust (недовіра), misoperation (хибне спрацьовування), miscalculation (неправильний розрахунок), misinformation (дезінформація);

Отже, під час опрацювання термінологічного пласту лексики міжнародних документів було виділено наступні способи перекладу:

1. Використання повного україномовного еквіваленту, що означає повне відтворення значення англomовної термінологічної одиниці: *accept* – погоджуватися; *приймати*; *affirm* – схвалювати; підтверджувати; *certify* – засвідчувати; *collaboration* – співпраця; *consensus* – однастайність; *cumulative* – спільний; сукупний; *endorse* – схвалювати; підтримувати; *ratify* – схвалювати;

підтверджувати, *acknowledge* – визнавати, *recall* – нагадувати, *consult* – з'ясовувати думку, *observe* – констатувати, *final act* – заключний акт, *joint communiqué* – спільне комюніке та усталені еквіваленти: *note of understanding* – меморандум про домовленість; *aide-memoire* – пам'ятна записка; *dispatches* – дипломатична кореспонденція.

2. Калькування, тобто послівний переклад англомовної термінологічної одиниці: *bilateral agreement* – двостороння угода; *bilateral contract* – двосторонній контракт; *bilateral relationship* – двосторонні відносини; *bilateral tension* – двостороння напруга; *bilateral tasks* – двосторонні завдання; *bilateral investment treaty* – двосторонній інвестиційний договір; *bilateral monopoly* – двостороння монополія; *bilateral negotiations* – двосторонні переговори; *bilateral trade agreement* – двостороння торгова угода; *be subject to ratification* – підлягати ратифікації; *come to an arrangement* – домовитись; досягти згоди; *conditional ratification* – умовна ратифікація.

3. Транскрибування та транслітерація, тобто фактично запозичення термінологічної одиниці англійської мови, а саме її звукової чи буквеної форми: *service* – сервіс; *business* – бізнес; *dialogue* – діалог; *integration* – інтеграція; *implementation* – імплементація, *context* – контекст, *optimism* – оптимізм; *ratification* – ратифікація; *demarcation* – демаркація; *declaration* – декларація; *delimitation* – делімітація; *consensus* – консенсус; *impeachment* – імпічмент.

4. Описовий переклад, що використовується, коли термінологічна одиниця не має україномовного еквіваленту, і навіть не запозичена за допомогою калькування або транскрибування. Звісно, у такому випадку стислість і чіткість викладу, характерна для міжнародних економічних документів, втрачається. Наведемо такі приклади використання описового перекладу: *acceleration* – прискорення виконання зобов'язань; *concordat* – договір між Папою Римським та керівництвом держави; *internuncio* – посланник Ватикану; *exequatur* – посвідчення, видане іноземному консулу про визнання його повноважень; *demarketing* – заходи для зниження попиту на товар.

Таким чином, під час дослідження лексики міжнародних договорів було виділено п'ять груп лексичних одиниць, використання яких є характерною рисою таких текстів, а саме: спеціальна та термінологічна лексика, ділові стандарти та неасимільовані латинські і французькі вирази, а також інтернаціоналізми.

Список літератури

1. Алкаді Мансур Салех Абду. Дипломатичний підстиль у структурі офіційно-ділового стилю мови : автореф. дис. канд. філол. наук / Абду Салех Мансур Алкаді. – Дніпропетровськ, 1998. – 20 с.

2. Багмут Й. А. Проблеми перекладу суспільно-політичної літератури українською мовою / Й. А. Багмут. – К. : Наукова думка, 2005. – 201 с.

3. Борисова Л. И. Лексические трудности перевода научно-технической литературы с английского языка на русский / Л. И. Борисова. – М. : ВЦП, 1979. – 135 с.

4. Козлов Л. Р. Музей Остроумия / Л. Р. Козлов. – Минск, 1989. – 253 с.

5. Коптілов В. Теорія і практика перекладу / В. Коптілов. – К., 2003. – 185 с.

6. Мацько О. М. Дипломатичний підстиль української мови / О. М. Мацько // Наука і сучасність. Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – К. : ІЗМН, 1998. – Ч. 1. – С. 194-200.

7. Пырков Е. Г. Коммуникативные аспекты перевода и терминология (методическое пособие) / Е. Г. Пырков. – М., 1992. – 127 с.

8. Раєвська Н. М. Лексикологія англійської мови / Н. М. Раєвська. – К., 2001. – 234 с.

9. Снісаренко Я. Семантичний аналіз суспільно-політичної лексики української та англійської мов / Я. Снісаренко // Наукові записки. – Вип. 89. – Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – С. 204-208.

10. Borisenko I. I., Yevtushenko L. I., Daineko V. V. English in International Documents and Diplomatic Correspondence / I. I. Borisenko, L. I. Yevtushenko, V. V. Daineko. – K. : Logos, 1999. – 343 p.

11. Cremona V. A. Interpretation and Diplomacy / V. A. Cremona, H. Mallia // Language and Diplomacy. – Malta : DiploProjects, 2001. – P. 301-305.

References

1. Alkadi Mansur Saleh Abdu. Dyplomatychny pidstyl u strukturi ofitsiyno-dilovogo styliu movy: avtoreferat dysertatsii kandydata filologichnykh nauk / Abdu Saleh Mansur Alkadi. – Dnipropetrovsk, 1998. – 20 P.

2. Bagmut Y. A. Problemy perekladu suspilno-politychnoi literatury ukrainskoiu movoiu / Y. A. Bagmut. – Kyiv : Naukova dumka, 2005. – 201 P.

3. Borisova L. I. Leksicheskie trudnosti perevoda nauchno-tekhnicheskoi literatury s angliyskogo yazyka na russkiy / L. I. Borisova. – Moskva: VTSP, 1979. – 135 P.

4. Kozlov L. R. Muzei ostroumia / L. R. Kozlov. – Minsk, 1989. – 253 P.

5. Koptilov V. Teoria i praktyka perekladu / V. Koptilov. – Kuiv, 2003. – 185 P.

6. Matsko O. M. Dyplomatychnyi pidstyl ukrainskoi movy / O. M. Matsko // Nauka i suchasnist. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni M. P. Dragomanova. – Kyiv : IZMN, 1998. – Ch. 1. – P. 194-200.

7. Pyrkov E. G. Kommunikativnye aspekty perevoda i terminologia (metodicheskoe posobie) / E. G. Pyrkov. – M., 1992. – 127 P.

8. Raievska N. M. Leksykologia angliyskoiy movy / N. M. Raievska. – Kyiv, 2001. – 234 P.

9. Snisarenko Ya. Semantychnyi analiz suspilno-politychnoi leksyky ukrainskoyi ta angliyskoyi mov / Ya. Snisarenko. – Naukovi zapysky. – Vyp. 89. – Seria : Filologichni nauky (movoznavstvo). – Kirovograd : RBB KDPU im. Vynnychenka, 2010. – P. 204-208.

10. Borisenko I. I., Yevtushenko L. I., Daineko V. V. English in International Documents and Diplomatic Correspondence / I. I. Borisenko, L. I. Yevtushenko, V. V. Daineko. – Kyiv : Logos, 1999. – 343 p.

11. Cremona V. A. Interpretation and Diplomacy / V. A. Cremona, H. Mallia // Language and Diplomacy. – Malta : DiploProjects, 2001. – P. 301-305.

Аннотація. В статті досліджено, що термінологія мови міжнародних відносин складна і має добре структуровану систему термінологічних одиниць, схильних до постійного поповнення і великій кількості архаїзмів, іноязычних асимілюваних і неасимілюваних заїмствозанятих; проаналізовано специфічні поняття терміносистем. Визначено основні етапи перекладу і особливості кожного з них. Доведено, що пріоритетними способами перекладу термінології міжнародного і дипломатичного дискурсу є встановлення еквівалента, калькування, транслітерація, транскрибування, використання описателного еквівалента.

Ключеві слова: термінологія, терміносистема, переклад, мови міжнародних відносин, еквівалентний переклад, калькування, транслітерація, транскрибування, заїмствозаняття

Abstract. This article contains the analysis of major aspects of International Relations and Diplomatic Intercourse language, its terminology and specific peculiarities of its terms systems. It proves the fact that the key to both successful international relations and

integration with other states is the systematized, well-structured and standardized vocabulary in those branches which are often the matter of regulations and discussions between states and governments of states concerned. Today's world needs and is striving for a new level of unity in the struggle to preserve life, to maintain peace and international security, to end the nuclear arms race.

A rapid advance on the way to betterment of international understanding has resulted in an avalanche of international instruments of different kind, having either binding or no binding effect. Some are available in published form (e.g. treaties) while others (e.g. instruments of ratification) are rather difficult to find.

As states continuously enter into contractual obligations, such instruments tend to increase in number, displaying a great diversity in scope and design. It is not always possible to draw a clear demarcation line between some forms of diplomatic documents, as their features often overlap. Though most of them are easily identifiable by features of grammar, vocabulary and idiom, they are still being interpreted in widely diverging ways.

In view of the ever-greater importance of treaties and other international instruments, as well as diplomatic correspondence in the life of states, the need for a thorough and extensive study of international instruments and the terminology in use in the field of international law and international relations has been widely recognized both by linguists and specialists in international relations field.

The main aim of this article is the attempt to analyze some peculiarities of international relations and diplomatic correspondence compacts, at the same time to consider the main aspects of its research on the level of lexemes and morphemes. The basic research hypotheses deals with an ability to create professional and aesthetic culture translator specialized in international relations, that is, to our mind, the background for successful interaction the intellectual grade of specialist in international relations, his ideological positions, the high level of general culture. The professional and aesthetic taste is characterized by the multidimensional phenomenon which is the integral part of overall aesthetic culture.

This item research is extremely critical, it is closely associated with the development of methodical recommendations and instructions for improvement understanding translator's / interpreter's work, who renders the texts of international character from English into Ukrainian and viva versa, moreover the text has got its original specific diplomatic, economic, cultural or legal terminology, a number of stable words, expressions.

The term "international document" is a generic notion. Therefore, in international practice and communication it can be named in different interpretations. E.g. Accord, Arrangements, Agreement, Act, Cartel, Compact, Compromise, Concordat, Convention, Covenant, Declaration, Entente, Exchange of Notes, Indenture, Modus Vivendi, Pact, Protocol, Regulation, Statute, Treaty.

The article considers the well-established structural system of its terminological units, plenty of archaisms, foreign assimilated and easily borrowings. Such key terms as "superpower", "blocks", "polarization" became to lose their dominant positions; otherwise the special attention is paid to the new ones denoting the contemporary realities and urgent international problems of nowadays such as "ethnic cleansing", "money laundering", "free trade zone".

Actually, it deals directly with the main translation stages and defines the specific features. Translation of international and diplomatic instruments belongs to the domain which isn't often in the center of linguists' research, so far it touches little known and rather closed world of diplomacy with its own rules and peculiarities. Since the translation is done in the embassies, consulates and diplomatic missions, it requires, on one hand, the advanced terminology command, diplomatic tact and, on the other one, the deep awareness of the events occurring in politics, economy and social sphere either of your own state or on the international level. It combines special methods and professional techniques.

Thus, translation methods of international and diplomatic texts are proved to be equivalence, calques, transliteration, transcription, descriptive equivalence. Besides, it should be noted that diplomacy translation brings the great moral reward, thus every translator feels the personal contribution in history formation.

Key words: *terminology, terms system, translation, language of International Relations, equivalent translation, calques, transliteration, transcription, borrowings*

УДК 659.1.1 : 811.1

МАРКЕРИ ЕКСПРЕСИВНОСТІ СУЧАСНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ

**ДЯДЕЧКО Людмила Анатоліївна, старший викладач
кафедри української та класичних мов Національного університету
біоресурсів і природокористування України (м. Київ)**

Анотація. *Дослідження виконано в аспекті соціолінгвістики. У статті аналізуються елементи рекламного дискурсу, які його увиразнюють на різних мовних рівнях: фонетичному, морфемному, лексичному, граматичному, синтаксичному. Виокремлено маркери експресивності рекламних текстів, якими можуть бути оказіоналізми, сленгові й жаргонні елементи, фразеологізми, прецедентні феномени тощо. Наведено ряд прикладів експресивно маркованих текстів, які функціонують у телевізійній рекламі. Зроблено висновки щодо прагматичного потенціалу сучасного українського рекламного дискурсу.*

Ключові слова: *експресивність, маркери експресивності, реклама, рекламний дискурс, фразеологізми, прецедентні феномени*

Сьогодні рекламний дискурс взаємодіє майже з усіма сферами людського буття, віддзеркалює соціальні й культурні стереотипи суспільства, змінюється разом із соціумом і водночас потужно впливає на нього. Рекламний дискурс як комунікативний феномен є предметом вивчення наукових розвідок сучасних учених в аспекті соціолінгвістичних досліджень. Творці рекламних текстів весь час знаходяться у творчому пошуку, використовуючи при створення реклами нові лінгвальні та екстралінгвістичні засоби.

Рекламний дискурс досліджували у своїх працях В. Л. Музикант, Є. В. Ромат, О. А. Семенюк, І. А. Морозова, Ю. С. Бернадська, О. В. Балакинський, Р. І. Мокшенцев, А. Н. Матанцев, М. Г. Старолетов, О. Є. Ткачук-Мірошніченко, О. В. Медведєва, А. Міллер та інші. Варто зауважити, що більша частина вчених екстраполювали свої дослідження на російські тексти, а експресивний потенціал сучасного українського рекламного дискурсу потребує окремих ґрунтовних досліджень, а отже, **актуальність** пропонованої наукової розвідки є очевидною.

Об'єктом вивчення наукової праці є рекламний дискурс, **предметом** – мовні й позамовні елементи, які роблять рекламний дискурс експресивним. **Метою** дослідження є виявлення маркерів експресивності в сучасному рекламному дискурсі. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: виявити особливості сучасного українського рекламного дискурсу; з'ясувати, які фактори впливають на рекламні тексти, перетворюючи їх на експресивні; навести приклади засобів експресивності, які використовують українські рекламисти. У процесі дослідження нами було використано методи анкетування й спостереження

© Л. А. Дядечко, 2016